

31.01.2018

Країна потенційних емігрантів? Чому, навіщо і куди хочуть виїхати українці

Наскільки загрозливими є тенденції перебігу міграційних процесів для нашої країни? Що спонукає українців шукати кращої долі за межами Батьківщини? Якою є кореляція між міграційними намірами та конкретними діями? На ці та ряд інших запитань в інтерв'ю радіостанції «Голос Столиці» відповів старший науковий співробітник відділу теорії та історії соціології Інституту соціології НАН України доктор соціологічних наук [О. Шульга \(Національна академія наук України\)](#).

Як зауважив учений, міграційні настрої певної частини українців залишалися доволі стійкими впродовж усього періоду Незалежності й набули, по суті, хронічного характеру, проте останнім часом дещо посилюються – з огляду на загострення економічної кризи та бойові дії на Сході України.

До міграції українців спонукають незадовільне соціально-економічне становище (через рівень зарплатні, який переважно не є адекватним щодо темпів інфляції та зростання цін на споживчі товари), відчуття дискомфорту (або ж відчуття країни як не зручної для проживання), пошук бажаного місця роботи чи навчання. Кількість громадян України (у тому числі молоді) з вищою освітою, які виїхали за кордон як трудові емігранти, справді наштовхує на невтішні висновки. Проте слід брати до уваги й той факт, що, по-перше, на роботу за фахом влаштовується меншість із них, більшість же працює там, де висока кваліфікація не потрібна, а, по-друге, справжній рівень професійних знань і вмінь українців далеко не завжди відповідає вказаним в отриманих ними дипломах про вищу освіту. Крім того, влаштуватися на високооплачувану роботу, наприклад, у країнах Європейського Союзу непросто, оскільки там існує своєрідний трудовий протекціонізм, тобто перевагу при працевлаштуванні мають місцеві мешканці, громадяни. Приїжджі – лише в другу чергу.

Феномен українського заробітчанства, на думку науковця, є багатоаспектним, тому й аналізувати його слід відповідним чином. З одного боку, йдеться про те, що з виїздом громадян працездатного віку страждає національна економіка. «Так, усі поляки поїхали до Німеччини, інших розвинутих країн заходу, а ми поїхали до Польщі. Тому цей перерозподіл відбувається і всередині ЄС, і ми своїми трудовими мігрантами їм компенсуємо цей дисбаланс. Ми працюємо не на свою країну», – зазначає О. Шульга. З іншого боку, чимало трудових емігрантів підтримують економіку України, переказуючи тим, хто залишився, значні кошти: за різними оцінками, ці кошти можуть сягати 8 млрд дол. і більше – і це лише ті, що фіксуються банківською системою.

Особлива група мігрантів – громадяни, які виїжджають за кордон для здобуття вищої освіти та наукового ступеня. Їхні наміри, звичайно, можуть із часом змінитися, проте некоректно стверджувати, що всі ці люди, без винятку, поїхали назавжди і втрачені для України. Те, що українці не тільки виїжджають, а й повертаються, засвідчують соціологічні опитування: «Якщо взяти наш моніторинг Інституту соціології [НАН України], ми протягом останніх десяти років питали – чи мали ви досвід тривалого, тобто від шести місяців і довше,

безперервного перебування за межами свого населеного пункту. То 12 % говорили, що так. Тобто, у нас дійсно це мільйони-мільйони людей. Ми також питали, якщо перебували, то де. Так от, у Білорусі, Молдові, Росії – 29 %. 13 % – Польща, Румунія, Угорщина, Словаччина. 10 % – інші країни. Тобто у нас так само за десять років мільйони наших громадян тривалий час перебували за межами населеного пункту. Як бачимо, ось ми ж їх опитали, вони повернулись і зараз відповідають на наші питання». До того ж, слід розмежовувати наміри й реальні кроки, до яких вдаються наші співгромадяни, щоб емігрувати. Не кожен, хто висловлює бажання емігрувати, емігрує насправді. Необхідно також враховувати, що значна частина тих, хто прагне змінити своє життя на краще, вдається до внутрішньої міграції.

З повним текстом інтерв'ю можна ознайомитися за посиланням:
<https://gs.fm/texts/20180128/6746105.html>